

Úverový manuál Environmentálneho fondu

Úverový manuál na financovania podpory prioritne kapitálových riešení zabezpečenia starostlivosti o životné prostredie, podporu činností zameraných na dosiahnutie cieľov stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Oblasti financovania:

Oblasť 1: Ochrana a využívanie vôd

V oblasti **zásobovania pitnou** vodou pre zaistenie dodávky zdravotne bezpečnej pitnej vody bez negatívnych dopadov na zdravie obyvateľov a životné prostredie je možná realizácia:

- nového doteraz nerealizovaného vodárenského zdroja, s výdatnosťou minimálne 0,5l/s
- úprava a rekonštrukcia existujúceho vodárenského zdroja, existujúci vodárenský zdroj musí mať výdatnosť v súčasnosti minimálne 0,5l/s
- budovanie/dobudovanie systému zásobovania pitnou vodou
- rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukcia v prípade zabezpečenia kapacitne vyhovujúcej dodávky pitnej vody do novovybudovanej siete, existujúci vodárenský zdroj musí mať výdatnosť minimálne 0,5l/s

V oblasti **čistenia komunálnych odpadových vôd** je potrebné zabezpečiť, aby vyčistené odpadové vody mali požadovanú úroveň podľa požiadaviek smernice 91/271/EHS a nemali negatívny dopad na vodný ekosystém. Je možná realizácia:

- budovanie/dobudovanie čistiarnie odpadových vôd (ďalej len „ČOV“),
  - o je potrebné zachovať podmienku: realizácia je možná v aglomeráciách, kde je zabezpečenie čistenia odpadových vôd na existujúcej, kapacitne vyhovujúcej ČOV,
- rekonštrukcia, intenzifikácia alebo rozšírenie ČOV
  - o je potrebné zachovať podmienku: realizácia je možná v aglomeráciách, kde je zabezpečenie čistenia odpadových vôd na existujúcej, kapacitne vyhovujúcej ČOV,
- budovanie/dobudovanie systému verejných kanalizácií (stoková sieť),
- rozšírenie alebo rekonštrukcia existujúcej stokovej siete,
- realizácia domových čistiarní odpadových vôd a prečerpávacích staníc na pozemkoch vo vlastníctve samospráv.

Neoprávnené náklady v oblasti Ochrana a využívanie vôd:

- realizácia vodovodných a kanalizačných prípojok je neoprávnená v prípade, ak sa realizuje na súkromných pozemkoch.

Tieto náklady musia byť jednoznačne vyčlenené v rámci rozpočtu projektu ako neoprávnené náklady.

Oblasť 2: Projekty zvyšovania energetickej efektívnosti budov vo vlastníctve samospráv

Za vhodné projekty zvyšovania energetickej efektívnosti budov vo vlastníctve samospráv (napr. obecný úrad - kancelárske priestory, zariadenia zamerané na zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie, kultúru, šport a oddych, atď.) možno považovať tie projekty, ktoré znižujú spotrebu všetkých foriem energie. Zahŕňajú aj obnoviteľné zdroje energie. Napr. prechod od spotreby fosílnych palív alebo elektriny na energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov. V takom prípade nie je požiadavka na úsporu energie, ale na úsporu neobnoviteľných zdrojov energie. Zahŕňajú investície do:

- inštalácie, modernizácie a rekonštrukcie kotlov,
- výroby tepla pre priestory a/alebo ohrev vody,

- chladenia a ventilácie – využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla pre priestory a/alebo ohrevu vody (chladenie a ventilácia je vhodná a odporúča sa); solárno-termálne inštalácie,
- výmena bojlerov, výmenníkov tepla, chladiacich jednotiek,
- rekonštrukcia vykurovacích systémov vrátane inštalácie tepelných čerpadiel (voda-voda, zem-voda),
- výmena okien a transparentných častí plášťa budovy použitím energeticky efektívnejších variant,
- výmeny existujúcich okien za nové,
- tepelná izolácia obalových konštrukcií budov,
- modernizácie klimatizačných a ventilačných systémov vrátane inštalácie rekuperácie tepla zo systému ventilácie vzduchu a/alebo procesov, realizáciu voľného chladenia budov, výmena a modernizácia kompresorov, zavedenie klimatizačných systémov s nastaviteľným objemom vzduchu,
- inštalácie náhrady starých alebo neefektívnych zdrojov energie,
- inštalácie mikro kogenerácie/trigenerácie,
- rekonštrukcie výmenníkových staníc, vykurovacích systémov a inštalácia meračov tepla,
- vyváženie vykurovacieho systému, zavedenia vlastného systému kontroly tepla,
- zavedenia systémov energetického riadenia,
- nahradenie starého a neefektívneho osvetlenia energeticky efektívnym osvetlením (fluorescentné žiarivky, LED-žiarivky atď.),
- prechod z uhlia, zemného plynu alebo vykurovacieho oleja na biomasu,
- nová investícia do obnoviteľných zdrojov energie alebo prechod na:
  - o solárnu tepelnú energiu,
  - o geotermálnu energiu (s alebo bez tepelného čerpadla),
  - o výrobu bioplynu pre vykurovanie, chladenie a/alebo výrobu elektriny,
- opatrenia zabraňujúce prehrievaniu budov: zelená vegetačná stena, zelená extenzívna strecha, vonkajšie tieniace prvky okien a dverí – pergoly, vonkajšie žalúzie, a pod.,
- prvky na zachytávanie dažďovej vody a jej využitie na ochladzovanie vonkajšieho okolia budovy na pozemku vo vlastníctve a v správe žiadateľa: dočasné jazierka s dočasnou vodnou hladinou, podzemné nádrže na dažďovú vodu vrátane čerpadla.

Neoprávnené náklady v oblasti Projektov zvyšovania energetickej efektívnosti budov vo vlastníctve samospráv:

- budovanie prístavby alebo nadstavby (náklady s tým spojené musia byť jednoznačne vyčlenené v rámci rozpočtu projektu ako neoprávnené náklady).

Tieto náklady musia byť jednoznačne vyčlenené v rámci rozpočtu projektu ako neoprávnené náklady.

Oblasť 3: Projekty zvyšovania energetickej efektívnosti infraštruktúry, okrem budov

Za vhodné projekty zvyšovania energetickej efektívnosti infraštruktúry vo vlastníctve samospráv okrem budov (doprava, verejné osvetlenie, oblasťný systém kúrenia) možno považovať tie projekty, ktoré zahŕňajú vybavenie, systémy a procesy umožňujúce zníženie spotreby primárnej energie, a/alebo konečnú spotrebu elektrickej energie a/alebo palív (z fosílnych alebo obnoviteľných zdrojov) a/alebo iné formy energie (ktoré v konečnom dôsledku sú spojené so spotrebou elektrickej energie, tepla a/alebo palív) na:

- poskytovanie pouličného osvetlenia na území danej samosprávy,
- výrobu a dodávku vykurovania a/alebo elektriny,
- poskytovanie služieb verejnej dopravy v rámci danej samosprávy,

Príkladmi vhodných opatrení sú:

- modernizácie verejného osvetlenia (iba opatrenia zvyšujúce energetickú účinnosť),
- kombinovaná výroba elektriny a tepla priamo na mieste,
- kombinovaná výroba elektriny, tepla a chladu priamo na mieste,
- náhrada súčasných kotlov za efektívnejšie (napr. kondenzačné kotly) alebo z dôvodu zámény paliva,

- modernizácie kotlov (ekonomizéry, lepšia izolácia, regeneračné horáky atď.),
- modernizácie rozvodných systémov tepla vrátane zavádzania systémov kontroly a merania tepla,
- výmeny nadrozmerých elektrických motorov, inštalácia pohonov s premennými otáčkami na elektrické motory (čerpadlá, ventilátory, pohony),
- modernizácie rozvodných systémov elektriny (napr. výmena starých alebo nadrozmerých transformátorov, inštalácia kondenzátorov na zníženie jalovej spotreby energie atď.),
- zavádzania systémov energetického riadenia,
- Smart city:
  - o riešenia pre manažment odpadov, ktoré umožňujú mestám optimalizovať náklady, zvyšovať ohľadupnosť k životnému prostrediu a zlepšovať kvalitu života. Cieľom je prehľad o stave odpadu v kontajneroch, štatistiky o rýchlosti plnenia kontajnerov a efektívnosti zvozov, optimalizácia zvozových trás, šetrenie nákladov na zvoz odpadu,
  - o riešenia zamerané napr. na monitorovanie a následnú analýzu veličín ako napr. vlhkosť, teplota, salinita v teréne, pôdnych vlastností v teréne, meranie vodného potenciálu pôdy pre účely stanovenia vodnej bilancie pôd a pre následné využitie týchto údajov pre výpočet evapotranspirácie,
  - o riadenie verejného osvetlenia, ktoré ušetrí energiu napríklad na nabíjanie elektromobilov priamo z lampy, monitoring ovzdušia a pod.

Pri žiadostiach o úver s výškou do 1 000 000 EUR v tejto oblasti je potrebné predložiť projektovú dokumentáciu s vypočítanou mierou úspory vrátane uvedenia počtu a výkonu pôvodných svetelných zdrojov a navrhovaného stavu.

Pri žiadostiach o úver s výškou nad 1 000 000 EUR v tejto oblasti je potrebné predložiť energetický certifikát v zmysle zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Žiadateľom odporúčame doplniť reguláciu osvetlenia na zníženie svietivosti vo vybraných časových úsekoch z dôvodu vyššej úspory.

Neoprávnené náklady v oblasti Projekty zvyšovania energetickej efektívnosti infraštruktúry vo vlastníctve samospráv, okrem budov:

- v prípade financovanie SMARTcity sú to náklady, ktoré priamo nemajú environmentálny účel (napr. dopravné značenie, kamerový systém a podobne).

Tieto náklady musia byť jednoznačne vyčlenené v rámci rozpočtu projektu ako neoprávnené náklady

Oblasť 4: Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva

Za vhodné projekty pre rozvoj odpadového a obehového hospodárstva sa budú považovať tie projekty, ktoré budú zahŕňať :

- triedený zber komunálneho odpadu,
- predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov,
- zavedenie a zlepšovanie triedeného zberu v obciach a vybudovanie zberných dvorov a centier opätovného používania,

Projekty sú zamerané na:

- zakúpenie nových, doposiaľ neregistrovaných traktorov, malotraktorov, reťazového nakladača kontajnerov (vozidlo s ramenovým nosičom) a prídavných zariadení k týmto vozidlám, napr. návesy, privesy, čelné nakladače, hydraulická ruka s príslušenstvom, kĺbové nakladače, nosiče kontajnerov určených na podporu zber, odvozu a spracovanie odpadu, zároveň vozidlá môžu byť elektromobily,

- zakúpenie kontajnerov a/alebo zberných nádob určených na triedený zber zložiek odpadu, ktoré nespádajú pod rozšírenú zodpovednosť výrobcov, napr. zberné nádoby na kuchynský odpad, kontajnery a/alebo zberné nádoby na BRKO, nádoby na použitý olej, veľkoobjemové kontajnery, zapustené/polopodzemné kontajnery s podmienkou vlastníctva alebo zakúpenia nakladača kontajnerov s hydraulickou rukou,
- výstavba malej kompostárne, podpora kompostovania zakúpením zariadení na podporu kompostovania napr. kompostéry pre domácnosti, mulčovače, hygienizačné jednotky, modulové kompostárne, homogenizéry, kompostovacie vozy,
- vybudovanie zberných dvorov vrátane priestoru na prípravu na opätovné použitie a opätovné použitie výrobku alebo časti výrobku, ktorý nie je odpadom na ten istý účel, na ktorý bol určený,
- dobudovanie alebo rekonštrukcia zberných dvorov, vrátane priestoru na prípravu na opätovné použitie a opätovné použitie výrobku alebo časti výrobku, ktorý nie je odpadom na ten istý účel, na ktorý bol určený,
- nákup zberných nádob a kontajnerov pre zberný dvor na triedený zber zložiek komunálnych odpadov, pri ktorých sa neuplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov,
- zriadenie a činnosť centier opätovného používania týkajúce sa zberu, triedenia a opätovného používania (bez existencie zberného dvora),
- linky na dotriedenie komunálnych odpadov, ktoré nepatria pod rozšírenú zodpovednosť výrobcov.

Oblasť 5: Revitalizácia a výstavba parkov

Za vhodné projekty možno považovať projekty zelenej infraštruktúry, ktoré zlepšia kvalitu ovzdušia prostredníctvom adaptačných opatrení:

- výsadba zelene, kvetinových záhonov, komunitných záhrad,
- mobiliár parkov: lavičky, altánky, náučné tabule, rosiče vzduchu, pitné fontány, fontány, stojany na bicykle, atď.,
- dažďová záhrada,
- realizácia priepustných povrchov, napr.: zatrávňovacia dlažba, vodopriepustná dlažba, plne priepustné povrchy zo zmesi živice a kremičitého štrku, mlatový povrch,
- zatravnené infiltračné pásy pre zrážkovú vodu pozdĺž miestnych komunikácií a parkovísk.

Pri výsadbe zelene odporúčame využiť pôvodné druhy rastlín (v prípade drevín je odporúčaný zoznam uvedený v Prílohe č. 36 k Vyhláske č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Neoprávnené náklady v oblasti Revitalizácia a výstavba parkov:

- výsadba invázných druhov rastlín podľa prílohy č. 2 k vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tieto náklady musia byť jednoznačne vyčlenené v rámci rozpočtu projektu ako neoprávnené náklady.

Oblasť 6: Dopravné zariadenia

Podpora je určená na dosiahnutie zníženia množstva vypustených znečisťujúcich látok prostredníctvom využívania elektromobilu.

- kúpa elektromobilov pre zabezpečenie výkonu samosprávy, napr. napr. využitie ako sociálny taxík pre obyvateľov, pre mestskú políciu, rozvoz stravy obyvateľom, atď.

Oblasť 7: Uzatváranie skládok odpadov

Podpora je určená na uzatváranie riadených skládok odpadov v prípade, že žiadateľ o úver je prevádzkovateľ skládky odpadov a zároveň disponuje platným rozhodnutím – súhlasom príslušného orgánu štátnej správy o uzatvorení skládky odpadov.